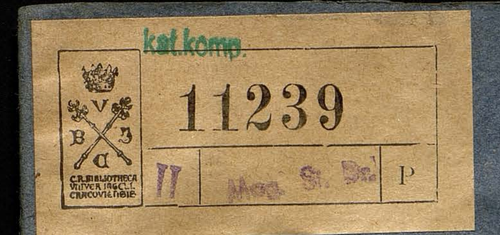

kat.komp.
11239
II
P
C.R. BIBLIOTHECA UNIVER. JAGELL. CRACOVIENSIS

1873 - XII. 25.

1906.

~~2360. Prawo.~~

ΤΩ͂ ΒΑΣΙΛΕΙ͂.

AU ROI.

ἘΚΦΏΝΗΣΙΣ

ΕἸΣ ΤῸΝ ΜΕΓΑΛΕΙΌΤΑΤΟΝ ΚΑῚ
ΚΡΑΤΑΙΌΤΑΤΟΝ
ΣΤΑΝΊΣΛΑΟΝ ΑὔΓΟΥΣΤΟΝ
ἌΝΑΚΤΑ ΠΆΣΗΣ ΛΕΧΊΑΣ
ἘΠῚ Τῌ͂ ΚΑΤᾺ ΤῊΝ ΚΕ΄ ΝΟΕΜΒΡΊΟΥ
ΣΕΠΤῌ͂ ἩΜΈΡᾼ ΤΗ͂Σ ΣΤΈΨΕΩΣ
ΑὐΤΟΥ͂.

Typis Scholæ Equeſtris, ſumptibus Petri Dufour Sacræ Regiæ
Majeſtatis Conſiliarii Aulici.

DISCOURS

ADRESSE à Sa MAJESTÉ

STANISLAS AUGUSTE

ROI DE POLOGNE

LE 25. NOVEMBRE

1791.

Anniversaire de son Couronnement.

De l'Imprimerie de l'Academie du Corps Roial des Nobles, sous la Direction de P. Dufour Conseiller Aulique de S. Majesté & Son Imprimeur ordinaire.

ἘΚΦΩΝΗΣΙΣ

Ἀνίσως κατὰ τὴν δικαίαν τοῦ θείου νόμου θέσπισιν, καὶ ὀρθὴν τοῦ φυσικοῦ λόγου ἀπόφασιν ἡ ἀπόδοσις τῆς ὀφειλῆς ἑκάστου πράγματος ἄγνωμον μετρᾶται ἔργον, πῶς οὐχὶ χρέος δίκαιον, και ἀναγκαῖον θέλει λογιαθῆ καὶ εἰς τοὺς δυναμένους νὰ φαίνωνται μὲ τὸν λόγον εὐχάριστοι εἰς τὰς εὐεργεσίας, ὁποῦ παρὰ τῆς ἀρετῆς ἀπολαμβάνουσι? καὶ τοῦτο διὰ δύω μάλιστα αἰτίας, πρῶτον νὰ μὴν ἐπαριθμῶνται ἀχάριστοι, καὶ τυφλώττουντες πάντη περὶ τα καλὰ, καὶ δεύτερον νὰ μὴν παραμελῶσιν καὶ τῆς ὠφελείας, ὁποῦ προξενεῖ ἡμῖν ὁ ἔπαινος τοῦ ἐπαινουμένου, ζηλοῦται γὰρ πάντοτε κατὰ τὸ δυνατὸν ἐν ἅπασι τὸ ἐπαινούμενον, καὶ τῆς ἀρετῆς ζηλουμένης, τὶς δύναται νὰ ἐπαριθμήση τὰ ὅσα καλὰ θέλουσι περικλείση τὴν παροῦσαν ζωήν.

Οὖσα λοιπὸν σήμερον μία τῶν προσφόρων αἰτιῶν, ἡ προτιθεμένη ἡμῖν ἔκλαμπρος μνήμη τῆς θείας στέψεως τοῦ σοφοῦ βασιλέως, τοῦ νὰ προσφέρη ὁ καθεὶς τὰς ἐφικτὰς αὐτῷ εὐχὰς, καὶ εὐχαριστίας εἰς τὰ ὅσα

ἘΓΚΩΜΙΑΣΤΙΚῊ

SI d'après la Loi Naturelle & les lumières seules de la droite raison, un des premiers devoirs consiste à rendre à chaqu'un ce qui lui est du ; quel titre pour l'homme qui peut, par de simples paroles, reconnoître les bienfaits qu'il doit à la vertu ? Ne seroit-ce pas ingratitude, insensibilité, que de ne pas savoir apprécier les grandes actions à leur juste valeur? ne seroit-ce pas négliger sa propre utilité, que de passer sous silence ce dont on peut faire l'éloge? *Namque illud quod laudatur, æmulari solent, quis autem satis declaraverit quantis vita commodis, si omnes virtutem æmulentur, difluat?* Isocrates.

Ce jour à jamais mémorable, puisqu'il est l'Epoque du Couronnement d'un Grand Roi, fournit à tout être sensible l'occasion de le célébrer & de publier les biens qui rejaillissent

ἀπολαμβάνει πλεονεκτήματα τῶν κατορθωμάτων τῆς σελαγιζέσης αὐτῦ ἡγεμονείας, τολμῶ κἀγὼ ὡς ἓν ἐλάχιςον μέλος τῶν διαγόντων εἰς τὸν εὐτυχῆ αὐτὸν τόπον νὰ προσάψω εἰς αὐτὰς καὶ τὸ μικρὸν τῦτο τῆς διανοίας μυ ἀκροθίνιον, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῦ ἀπαιτυμένυ μοι χρέυς.

Τῦ λόγυ ὅμως ἀρχόμενος, ἀντὶ εὐκολίας ὡς ἐνόμισα διὰ τὴν διδομένηνμοι ἄφθονον ὕλην εἰς τὸν ἔρανον τῦ θείυ αὐτῦ προκειμένυ, αἰθάνομαι τὐναντίον, ἄκραν ταραχὴν τῦ νοόςμυ παρακύψαντος εἰς ἓν ἀχανὲς πέλαγος τῶν καλῶν, προσέχων ὅμως εὐθὺς εἰς τὸ μεγάθυμον τῦ ἥρωος, καὶ ὢν εὔελπις, ὅτι θέλει συχωρήσει τὴν ἔλλειψίν τῆς ἐγχειρήσεως, ἐξαρκῦσαν ἔχον τὴν μόνην ἀρετὴν εἰς παράςασιν, θέλω δοκιμάσει νὰ ἐξυμνήσω ἐν ὀλίγοις ἐκεῖνα ὁπῦ ἡ χρυσὴ αὕτη ἐποχὴ τῦ ἥρωος πανταχόθεν διεκήρυξε.

Παρατρέχω διὰ τὸ σύντομον τὴν σοφίαν, εὐγενείαν, καὶ πλύτῳ καυχωμένην πατρίδα αὐτῦ, τὴν ὁποίαν εἰς τὸν ἄκρον τῆς εὐτυχίας ἔφερε βαθμὸν, καὶ ἀξιέραςον ἀπεκατάςησε πρᾶγμα εἰς ὅσυς ποθῦσι τὴν φυσικὴν ἐλευθερίαν, καὶ φρονῦσιν ὀρθῶς τοὺς ὅρυς μιᾶς ἀριςοκρατικῆς ἡγεμονείας.

de Son Thrône éclatant. J'ose, moi, quoi qu'un être ignoré, parmi ceux qui ont le bonheur de vivre dans ce Pays heureux, faire éclater mes sentimens d'admiration, comme un gage de l'hommage le plus vrai, le plus sincére & le plus soumis.

Malgré les moiens que me fournissent les sublimmités de mon sujet, je sens mon esprit vaciller & mes idées paroissent se confondre en jettant les yeux sur ce vaste océan de mérite qne j'entreprens de parcourir : m'abandonnant cependant à la magnanimité de mon Héros, & sûr qu'il daignera pardonner à la foiblesse de mes accens, je tâcherai autant qu'il est en mon pouvoir de faire Son Apologie.

Je me tairai sur Sa Patrie, dont la sagesse, la noblesse & la richesse sont assès connues & qu'il a élevé au faîte du bonheur & qui par ses lumières est devenue le modèle des nations qui prisent la liberté & savent porter un jugement équitable d'un Gouvernement Aristocratique.

Παρασιωπῶ τὸ λαμπρὸν αὐτȣ̃ γένος, τȣ̃ ὁποίȣ ςήλην ἀθάνατον ἤγειρε, καὶ ἀοίδιμον μνήμην εἰς τὰ ἀξιομνημόνευτα τῶν ἡρώων ἀρχίβια, ἐγκαταλείπω καὶ ὅσα ἄλλα ἐγκοσμȣ̃σιν ἐξωτερικῶς τὸν ἄνδρα, τῶν ὁποίων τὸ κλέος, ȣ̓δὲ ἅπας ὁ αἰὼν θέλει ἀμαυρώσει. Στρέφων ὅμως τὸν νȣ̃ν μȣ εἰς τὰς ἐσωτερικὰς αὐτȣ̃ ἀρετὰς, καὶ ἐξετάζων πολλὲς τῶν πάλαι ἀναλαμψάντων ἀνδρῶν, ȣ̓κ οἶδα μὲ ποῖον νὰ παραβάλλω τὸν ἡμέτερον Ἥρωα διὰ νὰ μὴν ἐκπέσω ἀπὸ τὴν ὀρθὴν κρίσιν, καὶ οἰκειοτέραν αὐτȣ̃ παράςασιν. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἤκμασαν μὲ δύω, ἢ τρία πλεονεκτήματα ἀρετῆς, ὁ δὲ ἡμέτερος ἀνὴρ ἀπανθίσας ἀφ᾿ ἑκάςȣ τὸ κάλλιςον τελειότερον, καὶ λαμπρότερον ἐκείνων τὸν ἑαυτόν τȣ κατὰ τὰς ἀρετὰς ἀπέδειξε.

Ποῖος λέγω νȣ̃ς, κρίνων ὀρθῶς, καὶ κατὰ βάθος τὴν νέαν νομοθεσίαν τȣ̃ εὐδαίμονος αὐτȣ̃ τόπȣ, δὲν θέλει εἰπῆ, ὅτι μὲ δίκαιον λόγον, ἀναφανέντες οἱ πάλαι τῶν λακεδαιμονίων Λυκȣ̃ργος, καὶ Σόλων τῶν ἀθηναίων Νομοθέται θέλȣσιν ὑποχωρήσῃ τῷ παρόντι νομοθέτῃ τὰ πρωτεῖα? ποῖος ἄλλος ἐξετάσας ἐν ἀκριβείᾳ δὸν θέλει εὕρῃ ἀκμάζον εἰς τὸν ἡμέτερον ἥρωα τὸ εἰς τὴν πολιτκὴν σύνεσιν βαθύνȣν τȣ̃ ἀοιδίμȣ ἐν αὐτοκράτορσιν Ἰȣςι-

Je passerai sous silence l'éclat de Sa Naissance, les Monumens éternels de gloire qu'il laissera à Sa Famille & qui le feront mettre par la postérité au nombre des Grands Hommes qui ont bien mérité de la Nation. Je ne parlerai pas des qualités extérieures qui concilient à Sa Majesté le cœur de tous ceux qui ont le bonheur de vivre sous Ses ordres: mais, tournant mes regards jusques vers son intérieur, je cherche dans la Vie des Hommes Illustres de l'Antiquité à qui pouvoir La comparer, mes recherches sont vaines, car je n'en vois point dans les siècles les plus reculés, qui aient eu un assemblage de mérite aussi intimement réuni, que STANISLAS AUGUSTE.

Quel est celui qui jettant un œil attentif sur la nouvelle Constitution du 3. Mai, osera mettre de paire Lycurge & Solon avec le Législateur de la Pologne? Quel est l'homme sensé, qui ne reconnaîtra pas en Lui la prudence du célèbre Empereur Justinien dans la politique? Quel est celui qui ne verra pas en Lui un Alexandre le grand pour la générosité dans le sentiment? Quel est celui qui suivant sa conduite dans tous ses mouvemens, ne le nommera pas un autre Tite? Cet Empereur

νιανȣ̃? ποῖος ἐκείνων ὁπȣ̃ ἐννόησε μὲ τελειότητα τὸ γενναῖον τȣ̃ φρονήματος αὐτȣ̃ εἰς τὰ ἀντίξοα τῶν πραγμάτων δὲν θέλει τὸ ὀνομάσει Ἀλεξάνδρειον? ποῖος ἀνιχνεύσας δὲν θέλει ἀπαντίσει τὸν Ἡγεμόνα ἐγκαυχώμενον μὲ τὸ φιλάνθρωπον, καὶ φιλόξενον τȣ̃ν Τίτȣ? μὲ τὸ ἐπήβολον τȣ̃ Θεμιστοκλέȣς εἰς τὰ πρακτέα? καὶ μὲ τὸ, ἀνέκπληκτον εἰς τὰ δυσχερῆ πράγματα τȣ̃ Κάτωνος ῥωμαίȣ?

Ἂν λοιπὸν ποτὲ ὁ πάλαι Πομπήϊος Νȣμᾶς, ἀσχοληθεὶς τὸ περίσσότερον εἰς τὴν θεραπείαν τῶν ψευδῶν θεῶν, ὁ εὐδαιμονέστατος τῶν ῥωμαίων βασιλέων ὠνομάσθη, πῶς ὁ ἡμέτερος ἀσχοληθεὶς εἰς τὴν θεραπείαν τῆς δυνάμȣ ἐλευθερίας τῶν ὑποκειμένων αὐτῷ, δὲν θέλει κριθῆ τῶν Ἡγεμόνων τῆς παρȣ́σης ἐποχῆς? τίνες δὲ καὶ τῶν ἀρχομένων τȣ̃ νῦν αἰῶνος εὐδαιμονέστεροι, ἢ ἐκεῖνοι ὁπȣ̃ ἠξιώθησαν νὰ εἶναι ὑπὸ τȣ̀ς οἴακας τȣ̃ σοφȣ̃ αὐτȣ̃ ἄρχοντος? ȣ̓δενὸς γὰρ ὑστερȣ̃νται ἀπαρτίσματος τῆς εὐτυχίας, ἐπειδὴ οἱ μὲν ὀρφανοὶ, ἔχȣσι πατέρα, οἱ δὲ πένητες τὸν εὐπρόσιτον πλȣτιστὴν, ἡ πολιὰ, τὴν βακτηρίαν, ἡ νεότης τὴν παιδαγωγίαν, ὢ παναυγείας ȣ̃ν Ἡγεμονικῆς, ὢ εὐτυχίας τῶν ὑποκειμένων, ὢ ἀνεκφράστȣ μακαριότητος τῆς εὐτυχȣ̃ς αὐτῆς ἐπικρατείας, ἐν ᾗ ὁ σοφὸς αὐτὸς,

des Romains, qui auroit crû avoir perdu un jour s'il ne l'avoit pas employé à faire du bien? N'est-ce pas un nouveau Thémistocles par l'immensité des projets qu'il a conçu? n'est-ce pas un autre Caton dans leur exécution?

Si Numa Pompilius a eu le surnom du plus heureux des Empereurs par sa Religion, dans une culte absurde, comment STANISLAS AUGUSTE, Lui qui fait sa principale occupation d'augmenter le bonheur de ses sujets & d'affermir leur liberté, ne mérite-t-il pas ce titre? Mais dans ce siécle à jamais mémorable par tant de révolutions, qui sont ceux qui peuvent se nommer vraiment heureux, si ce n'est les Polonois, glorieux d'avoir un tel Souverain parmi eux? Les orphelins trouvent en Lui un autre Père: Les pauvres une source inépuisable de consolation. Les vieillards un soutien, & les jeunes gens un modèle dans la carriére de leur éducation. Que la Pologne est donc aujourd'hui un pays bien digne d'envie! dans cette terre de promission, Votre Majesté brille comme un nouvel astre, dont les rayons lumineux vivifient

ὡς ἄλλος διαλάμπει ἥλιος, τὶ δὲ κἀμοί, καὶ πᾶσι τῆς ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς εὐνόμου καὶ κραταιᾶς αὐτῆς ἀρχῆς ὑποκειμένοις συμπατριώταις μου γραικοῖς, εὐτυχέστερον ἄκουσμα, ἢ μὴ ἡ εὐμενὴς τῶν κατὰ χρέος ἀποδιδομένων εὐχῶν καὶ εὐχαριστιῶν ἡμῶν ὑποδοχή.

chaque individu. Quel doit donc être mon bonheur si Elle daigne recevoir avec bonté cet hommage de mon respect le plus soumis, & les vœux ardens & sincères que je fais pour Sa précieuse conservation, auxquels viennent se réunir ceux de mes compatriotes Grecs qui s'estiment tous heureux d'exister sous le Règne du parfait model d'un grand Roi.

ᾎΣΜΑ ΛΥΡΙΚῸΝ

ODE LYRIQUE.

Τὸν ἀρίζηλον ἀγέτην
Φέρ' ἀείσωμεν ἡδέως
Δἰ ὃν ἕδρα, δἰ ὃν ᾆσμα
Δἰ ὃν ἐμοὶ μέγα ᾆδος,
Δἰ ὃν ἀνάκτων κορωνὶς,
Δἰ ὃν εὐγενῶν ἡ δόξα,
Δἰ ὃν ἀσφάλεια λαοῦ,
Δἰ ὃν εὐνομία πάντων,
Δἰ ὃν ὄχλος νυνὶ κροτεῖ,
Δἰ ὃν ἡ καθέδρα αὕτη,
Ἔλαχ' ἐγκομβεῖσθαι ξένως,
Κράμα γὰρ αὐτοῦ χαρίτων,
Προτερεύει πάντων πάντα,
Γενεᾶς δήπουθεν ὕψει,
Καὶ φρονήσεώς τε βάθει,
Νοὸς ἤπου ἀγχινοίᾳ
Ἀρετῶν ἐπιτυχίᾳ
Ἀγαθὸς μετὰ προνοίας
Καὶ σοφὸς μετὰ ἀνδρίας,
Θέμιδος καὶ εὐσπλαγχνίας,
Μετὰ ἄκρας εὐπρεπείας,
Ξένον ἄγαλμα, καὶ θεῖον,
Ἔχον ἅπαν ἀριστεῖον.

Χέρας οὖν χαρᾷ κροτοῦντες
Ἀλαλάξωμεν συμφώνως,
Ἄναξ ὑψιμέδων σῶτερ,
Ἡμῶν ἡγεμόνα δῖον,
Διέπειν δὸς θρόνου τοῦτον,
Ἀνέπαφον δεομαί σου
Ὅσον οἷοντ' εὐδαιμόνως
Μέχρι γήρως βαθυτάτου
Κλέος ἔτι δὲ καὶ δόξαν
Ἀϊδημόντε, καὶ ἄληστον
Ἄχρι αἰῶνος ἀπείρου.